קו למושב

שבועון המושבים והק... • 778 • 11 באפריל 2013 • א' באייר תשע"ג

אברהם אביגדורוב. נפצע אנושות בקרב ושרד

צילום: מוזיאון הפלמ"ח

הגיבור שלה

עומר אביגדורוב, מורה-חיילת מצופר, גילתה במקרה שסבה, אברהם אביגדורוב ז"ל, הוא אחד מ-12 הגיבורים הראשונים של מדינת ישראל: "הכרתי את סבי, אבל הוא לא היה איש של דיבורים. רק כאשר ישבתי להכין עבודה, גיליתי את סיפור חייו המיוחד"

דני בלר ■ עמ' 14

חן-רון מרצבים וחיפויים

ראה עמוד 7

MULE

אמין יותר - משתלם יותר!

עבירות גבוהה ונוחות משתמש | כושר נשיאה וגרירה המובילים בקטגוריה | עלויות תפעול נמוכות | אמינות מוכחת לאורך שנים

לתיאום נסיעת מבחן התקשר עכשיו. 052-6119974 אמנון

Kawasaki
www.kawasaki.co.il

*9930

מסרו 4 נגמ"

צילום: יעקב

חיילים לדוגמה

מושבניקים מצטיינים בצה"ל

ארבעה בני מושבים יקבלו את "אות הנשיא" לקראת יום העצמאות ה-65 של ישראל

נשיא המדינה שמעון פרס והרמטכ"ל רב אלוף בני גנץ יעניקו ביום העצמאות ה-65 של ישראל אותות הערכה לחיילים שהצטיינו בשירותם הצבאי. בין מקבלי האותות נמצאים ארבעה מן ההתיישבות, שהתבלטו במעשיהם ובדרכם בצבא.

סמלת צליל בן ששון ממושב עין העמק, בוגרת תיכון אזורי מגידו, בת 21, התגייסה לצה"ל ביולי 2011. צליל סירבה להתפנות מבסיס הקליטה והמיון, כי לא רצתה להיות תצפיתנית – התפקיד שיועד לה – ולכן נותרה בו שבוע. היא אומנם רצתה לשרת כלוחמת, אבל פספסה את המיונים. רק אחרי שבוע היא הסכימה המצטיינת בטירונות ובקורס ההכשרה. כיום, היא מרוצה מתפקידה ומבחירתה והיא מפקדת על צוות תצפית־ניות במוצב זרעית שבגבול לבנון, משרתת בחיל האיסוף הקרבי. בן ששון תקבל את אות הנשיא והרמטכ"ל.

עמוס ליסט, בן 21 ממושב בני עטרות, הוא רב סמל פלוגתי בקורס מפקדי כיתות בבית הספר להנדסה צבאית. עמוס התגייס בנובמבר 2010 לקורס של הנדסה קרבית ולאחר מכן, נשלח לקורס מפקדים. לאחר מספר חודשים שובץ לה־יות סמל המחלקה ובחודש האחרון משרת כרס"פ הקורס.

סמ"ר רענן אברהם, בן 21 מנבטים, משרת כלוחם בגדוד שחר של פיקוד העורף. רענן התגייס ב-2011 ועבר הכשרה של לוחם חילוץ והצלה. בהמשך השתלם בקורס חובשים קרביים. רענן נבחר שלוש פעמים למצטיין פלוגתי ואף קוצר זמן ההמתנה שלו לדרגה.

ג', בן 23 ממושב בדרום, משרת כלוחם איסוף קרבי עם גרעין צבר. כשהיה בן תשע ירד מהא־רץ ועבר עם משפחתו לארצות הברית. באוגוסט 2011, בגיל 22, הוא עלה לבדו לישראל והתגייס לצה"ל. ג' רצה מאוד להתגייס לתפקיד והוא גאה בו.

שני מצטיינים נוספים הם לילך בוצר מהמושבה יקנעם, שנבחרה מבין המשרתים בפיקוד צפון, ודוד בן דודו, חייל מילואים, שיקבל "אות אוגדה".

חנן ארז, ראש המועצה האזורית מגידו, ששלוחה מתושביה יקבלו אות הערכה לפועלם בצה"ל: "אחוזי הגיוס של צעירי מגידו הוא בין הגבוהים בארץ, בנים ובנות כאחד. השירות של מרביתם בא לידי ביטוי ביחידות קרביות ובתפקידים משמעותיים בצה"ל.

"מברך אני אותם שקיבלו השנה את אות ההצטיינות ומביאים גאווה רבה למשפחתם ולנו, ומהווים דוגמה לתלמידי התיכון לקראת הגיוס".

ארבעת מקבלי "אות הנשיא" מן המושבים. "מביאים גאווה רבה למשפחתם"

צילום: דו"צ

תוכן

בצינור מקובל
בג"צ קבע: מגדל אווזים משתמש בשיטת פיטום שהחוק לא אסר
4

משהו מהאב שאינו
יאיר האמין למה שסיפרה לו אימא על אבא אלי, אבל הוא רצה יותר
12

"ציון כהן"
גיבור ספרי "אל עצמי" של גלילה רון-פדר גר בנתיב העשרה
18

"קו למושב" גם באינטרנט - תנועת המושבים: www.tmoshavim.org.il ■ תנועת האיחוד החקלאי: www.ihaklai.org.il

קו למושב

■ עורך: דרור יוסף
■ עורך משנה עודד לפיד
■ מנהלת עיתון עדנה זיו

■ כתבים חני סולומון, יעקב לזר, נחמן גלבוע, עו"ד אפרת חקיקת, יבל ברקאי, עו"ד איילת רייך-מיכאלי, דגנית רם, זהר נוי, איתמר גור

■ דואר אלקטרוני
dror.maariv@gmail.com

מזכירה והפקה אסתי כלפון 03-5632547
esti.halfon@maariv.co.il
■ גרפיקה מערכת שרה ראובן
■ גרפיקה מודעות ניקולאי קולניק
מערכת 03-5632441
מודעות לוח שירלי הכהן
טל' לוח 03-5682878
shirly.hacohen@maariv.co.il

יועצי פרסום דניאלה גבאי, יעקב קניאל, יורם טביבי, גילה סבן
טל' מודעות 03-5632547
פקס מודעות 03-5638728
מודעות kav_daf@maariv.co.il

המערכת והמנהלה רח' קרליבך 2, ת"א

C

סיימתם לקרוא?
אנא השליכו את הגיליון לפח המחזור הסמוך למקום מגוריכם.

המבט משנה למנכ"ל: עקיבא גולדבלום akiva.goldblum@maariv.co.il

כל הזכויות שמורות. אין להעתיק, לתרגם, לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם או להפיץ בכל אמצעי כל חלק מן המודפס בעיתון הזה.

בג"צ דחה את עתירת מגדלי העופות נגד התקנות המחייבות ריצוף לולים בבטון

שתי עתירות לבג"צ השיגו עזרה אחת מהשופטים: דרישה ממשרד החקלאות להשיב, בתוך 30 יום, אם יסייע למגדלים במימון של ריצוף הלולים. מזכיר ארגון מגדלי העופות, מוטי אלקבץ: עלות יישום התקנות נאמדת ב-50 מיליון שקל. ללא סיוע ממשלתי, משפחות רבות תאבדנה את פרנסתן

בית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, דחה שתי עתירות של מגדלי עופות נגד התקנות, שביקשו השירותים הווטרינריים לאכוף ומחייבות מגדלים לרצף את לולי ההודו והתרנגולות לבשר בבטון. לפיכך, התקנות שנועדו לצמצם את סכנת התחלואה בלולים נכנסו לתוקף מתחילת חודש אפריל.

שתי העתירות הנפרדות נגד התקנות, שהוגשו על ידי עורכת דין איילת רייך–מיכאלי ועורך דין גיל להב, שייצגו קבוצות מגדלים, קיבלו מקצת מתמיכת בית המשפט כששופטיו ביקשו ממשרד החקלאות לנמק בתוך 30 יום את עמדתו ביחס לדרישת המגדלים לסייע להם במימון העלות הגבוהה של ריצוף הלולים.

מזכיר ארגון מגדלי העופות, מוטי אלקבץ, אמר שהמגדלים מבינים את חשיבות הריצוף להגברת בריאות העופות, אולם העלות הכוללת של יישום התקנות, הכוללות דרישות אחרות שאינן במחלוקת, נאמדת ב–50 מיליון שקלים. על פי אומדן של אלקבץ, נכון להיום, 75% מהלולים בישראל אינם עומדים בדרישות של התקנות החדשות. אצל חלקם נדרשת השקעת כסף רב ואצל אחרים התאמות בקנה מידה קטן יותר.

להערכתו ומתוך היכרותו עם המגדלים ועם מצבם החומרי, ללא התגייסות של משרד החקלאות לעזרתם במימון, רבים מהם ייאלצו לפרוש מהענף בשל חוסר יכולת לעמוד בהשקעה הכספית הנדרשת.

בעבר, משרד החקלאות העמיד תקציב לסיוע למגדלים במימון הריצוף, אך באותה עת, לרבים מהמגדלים לא היה רישיון עסק ולכן לא עמדו בדרישות הסף ומרבית התקציב נותר בקופת המדינה. כיום, הרישוי הוסדר ואם תחודש תכנית הסיוע, ייקל על החקלאים לעמוד בדרישות. "אנו נשמח לגבש יחד עם משרד החקלאות מסלול לשדרוג הלולים, בהתאם לנדרש, בעזרת סיוע של תקצוב ממשלתי", אמר אלקבץ.

מזכיר הארגון פנה לשר החקלאות, יאיר שמיר, בבקשה להיפגש עמו כדי להציג בפניו את תמונת המצב בלולים ואת ההשקעות הדרושות לצורך עמידה בתקנות. במקביל, הוא קרא לשירותים הווטרינריים לגלות גמישות וסבלנות עד הסדרת נושא המימון, כדי לא לכרות את מקור פרנסתם של מגדלים רבים.

מוטי אלקבץ. ביקש להיפגש עם שר החקלאות, במטרה להציג את תמונת המצב בלולים

מפעם אווזים ממושב פתחיה זוכה מהתעללות

ערעור של מגדל אווזים על הרשעתו בעינוי ובהתעללות בעופות התקבל במחוזי. משרד החקלאות ביקש מהפרקליטות לערער בעליון. בינתיים, המפעם פנה למשרד בבקשה לפתוח את הענף מחדש

בית המשפט המחוזי מרכז זיכה את רן וחנון, מגדל אווזים ממושב פתחיה, שהורשע בבית משפט השלום בעינוי, בהתעללות ובהתאכזרות לבעלי חיים ובעבירה על חוק צער בעלי חיים, מההאשמות נגדו. בסוף פסק הדין נכתב בפירוש, ש"אין בזיכוי זה כדי להכשיר את שיטת פיטום האווזים", אולם על המדינה להוכיח כי השיטה שבה השתמש המערער היא עבירה על החוק, מעבר לספק הסביר.

בינואר 2010 הרשיע בית משפט השלום בראשון לציון את רן וחנון ממושב פתחיה בעבירה על חוק צער בעלי חיים – בעינוי, בהתעללות ובהתאכזרות לבעלי חיים – בשל פיטום אווזים במשקו. וחנון טען להגנתו, שהשתמש בשיטה חדשה – הלעטת העוף באמצעות מכונה פניאומטית, שאליה מחובר צינור קצר, שאינו מוחדר לוושט האווז – שאינה עומדת בניגוד לחוק. שופט השלום קיבל את גרסת משרד החקלאות והוא הורשע.

וחנון ערער על פסק הדין ולאחרונה, זיכה אותו בית המשפט המחוזי מרכז וקבע, כי המדינה לא הוכיחה, מעבר לספק סביר, כי הנאשם אכן עבר את העבירה האמורה. הנימוק העיקרי לפסק הדין הוא, כי המערער עשה שימוש בשיטה שונה מאשר זו שנדונה בפסק הדין של בג"צ, שבעקבותיו נסגר ענף פיטום האווזים בישראל, וכי לגבי שיטה זו, המדינה לא עמדה בנטל ההוכחה, שכן לא הביאה מחקר מדעי המוכיח שהסבל שנגרם לאווזים בשיטה שנקט הנאשם אינו פחות, לעומת השיטה האסורה. למרות הזיכוי, בסוף פסק הדין נכתב בפירוש, ש"אין בזיכוי זה כדי להכשיר את שיטת פיטום האווזים".

במשרד החקלאות סבורים, כי לפסק הדין יש השלכות רוחב משמעותיות, והוא פותח מחדש דיון שנשלם זה מכבר. לדעת המשרד, פסק הדין מחזיר, הלכה למעשה, את ענף פיטום האווזים לישראל וכראיה לכך, הם הודיעו כי יומיים לאחר מתן פסק הדין נתקבלה במשרד החקלאות פניית הנאשם לאפשר את פתיחת ענף האווזים מחדש, לאחר שנסגר בשנת 2006.

משרד החקלאות גורס, כי פסק הדין של בית המשפט המחוזי שגוי, נוגד את הדין שקבע בג"צ, קובע מבחן מחמיר שלא לצורך בנוגע להוכחת הרכיב העובדתי של עבירות על חוק צער בעלי חיים, ואף עלולות לנבוע ממנו השלכות שליליות משמעותיות על אכיפת חוק זה בישראל.

מטעמים אלו, פנתה מחלקת התביעות במשרד החקלאות, שאינה מוסמכת על פי חוק להגיש ערעור לערכאה הגבוהה ביותר – בית המשפט העליון, בבקשה לערער על החלטת המחוזי.

אווזים. כמה הם סובלים בשיטה החדשה? צילום: EPA

מאיר צור ואיציק שניידר ייפגשו עם יאיר שמיר

נוקד מכרם בן זימרה שם קץ לחייו בערב החג השני של פסח. מנכ"ל ארגון מגדלי הצאן ויו"ר חקלאי ישראל ייפגשו עם שר החקלאות בדיון דחוף על מצבו הקשה של ענף הצאן

התאבדותו של מגדל הכבשים לחלב, עופר רוזיליו ממושב כרם בן זימרה בצפון, נשוי ואב לילדים קטנים, העלתה על סדר היום את המצב הכלכלי החמור של ענף הצאן בארץ. איציק שניידר, מנכ"ל מגדלי הצאן בישראל, ומאיר צור, יו"ר חקלאי ישראל ומזכ"ל תנועת המושבים, ייפגשו עם שר החקלאות יאיר שמיר לדיון חרום במצב.

ראשי תנועת המושבים וארגון מגדלי הצאן בישראל שיגרו מכתב דחוף לשר החקלאות הנכנס, יאיר שמיר, בעקבות מותו של הנוקד עופר רוזיליו, ששם קץ לחייו בערב החג השני של פסח. צור ושניידר מבקשים להתריע בפני השר על המצב הקשה שבו נמצא תחום החקלאות בישראל וענף הכבשים בפרט. שמיר נענה לבקשה ויקיים דיון בנושא.

מאיר צור: "רוזיליו היה חקלאי ובן ממשיך, אשר הגשים את החזון הציוני והקים את ביתו ומשקו החקלאי בפריפריה הצפונית, על גבול לבנון. אנחנו מרכינים ראש ודורשים לעשות מעשה ולגבש תכנית חירום להצלת הענף. חובתנו לראות במקרה טרגי זה תמרור אזהרה ולדאוג שמקרים כאלה לא יישנו בעתיד".

איציק שניידר: "אנו מצרים מאוד על המקרה. מחובתנו לעשות כל מה שניתן כדי שמקרים כאלה לא יישנו. המצב בענף חמור מאוד, למעלה מ–50% ממגדלי הכבשים נמצאים בחובות של מאות אלפי שקלים לספקי המזון".

לדברי שניידר, מספר סיבות גורמות למשבר הכלכלי שבו נמצא שוק הכבשים בישראל: מחיר הטלאים לבשר ירד מ–33 שקל לקילוגרם ל–26 שקל לק"ג (בתקופה שבין פסח שנה שעברה לבין השנה); מחיר התערובת שמשמשת להזנת הטלאים עלה מ–1,200 שקל לטון ל–1,800 שקל לטון (לאותה תקופה); מחיר אבקת החלב, המהווה כ–20% מההוצאה של גידול טלאים, עלה מ–250 שקל לשק (25 ק"ג) ל–370 שקל לשק; לדברי שניידר, גורם נוסף מהווה איום על שוק הטלאים בישראל – יבוא של טלאים מאוסטרליה.

שימו לב למס התשומות

האם רוכש הזכויות בנחלה זכאי לנכות את סכום המע"מ הכלול בחשבונית המס שהוציא לו המוכר, בגין מרכיב החלק החקלאי?

עו"ד שניר שער (רו"ח), עו"ד אביגדור ליבוביץ

עו"ד שניר שער

עו"ד אביגדור ליבוביץ

לא אחת, אנו נתקלים בחיוב במע"מ (מס תשומות), בעת מכירת זכויות בנחלה. המס נגבה בנוסף לחיוב במס שבח ובדמי הסכמה, שהם החיובים "הכבדים" ביותר בעת מכירת זכויות בנחלה, אשר מתבצעת הן על ידי בעל הזכויות הרשום בנחלה והן על ידי יורשים.

רבים אינם נותנים את הדעת על סוגיית המע"מ, שעשויה לצוץ בעת מכירת זכויות בנחלה, והבעיות מתגלות כאשר שאלת תשלום המע"מ אינה מוסדרת בהסכם בין הקונים למוכרים. מכירת נחלה מורכבת, ברוב המקרים, משלוש יחידות מיסוי כלכליות. אחת, מרכיב בית או בתי המגורים. האחרת, מרכיב זכויות הבנייה הבלתי–מנוצלות ויחידה נוספת, היא מרכיב החלק החקלאי.

יש לזכור, כי אם המוכר (או המוריש) היה רשום בעבר כעוסק לצורכי מע"מ והחלק החקלאי שימש אותו בהפקת הכנסות חייבות במע"מ, הרי שמכירת החלק החקלאי חייבת במע"מ בעת המכירה ועל המוכר להוציא חשבונית מס בגין שווי החלק החקלאי. בהסכם המכר בין הצדדים יש לקבוע את שווי החלק החקלאי של הנחלה ובהתאם לכך, לדווח לרשויות המס ולהוציא חשבונית.

על רוכש הזכויות, אשר משלם את סכום המע"מ שמתווסף לגובה התמורה בגין החלק החקלאי, לברר סוגיה חשובה: האם הוא זכאי לנכות את סכום המע"מ הכלול בחשבונית המס שהוציא לו המוכר בגין מרכיב החלק החקלאי?

אם התשובה חיובית, למעשה אין חבות אפקטיבית במע"מ, שהרי המוכר מדווח על העסקה לרשויות מע"מ ומעביר את תשלום המס לאוצר המדינה, ואילו הרוכש מקזז את מס התשומות הכלול באותה חשבונית מס, כך שאפקטיבית, זהו "סכום מע"מ אפס".

אולם האם הרוכש זכאי תמיד לנכות את סכום המע"מ ששולם על ידו בגין החלק החקלאי? על מנת להשיב על שאלה זו נסביר, כי בית המשפט המחוזי בירושלים פסק בערעור שהגישה ישראל פלסטיק אינק בע"מ במשפט נגד מינהל מע"מ, ועסק בסוגיה זו.

המערערת הייתה רשומה כעוסק לצורכי מע"מ בתחום מחזור בקבוקים, והיא מימנה את רכישת הנחלה בכפר טרומן אשר נרשמה על שם בת מנהל המערערת ובעלה, שכן לא ניתן לרשום נחלה על שם חברה. לטענת המערערת, היה בכוונתה לעשות שימוש עסקי בנחלה באמצעות הקמת מתקני מיון ודחיסה לצורך הקטנת נפח הבקבוקים שהיא משנעת, הגם שלפי תכניות החלות על הנחלה והוראות המינהל, אי אפשר לקבל היתר לכך.

בסופו של יום, נבנו על חלקת המגורים בנחלה שני בתי מגורים – אחד עבור מנהל המערערת (שהייתה חברה) והאחר עבור בתו ובן זוגה, אשר שילמו דמי שכירות לחברה. בית המשפט פסק, כי עיסוקה של המערערת הוא מחזור בקבוקים, וכי אין כל קשר בין פעילות זו לבין מגורים בנחלה. במילים אחרות, התכניות של המערערת להקמת עסק על הנחלה היו ברעיון בלבד ולא ניתן להן ביטוי בעולם המעשה, ולכן בניית הבתים אינם קשורים בפעילות עסקית, אשר מזכה בניכוי מס התשומות.

בית המשפט הוסיף, כי מתעורר ספק של ממש אם מלכתחילה היה בידי המערערת להניח, כי תתאפשר פעולת מחזור בקבוקים בנחלה, לאור תכניות המתאר הרלוונטיות והוראות המינהל, שבהן נקבע, כי ייעוד הנחלה הוא מגורי בעל הנחלה ועיבוד השטחים החקלאיים בלבד.

לכן נקבע, כי הנחלה אינה רשומה על שם המערערת (שכאמור הייתה חברה) ונעשה בה שימוש פרטי (מגורים) ולכן אין לקבל את הטענה בדבר ייחוס חלק מעלות הרכישה לצורכי עסק, ואין להתיר את ניכוי מס התשומות בגין מרכיב החלק החקלאי.

מהמקרה האמור נוכל להבין, כי במקרים שבהם רוכש הזכויות בנחלה מבצע שימוש עסקי בחלק החקלאי, והוא רשום במע"מ כעוסק מורשה ומפיק הכנסות החייבות במע"מ, הרי שיותר לו לנכות את מס התשומות. המבחן המרכזי שהרוכש נדרש לעבור לצורכי מע"מ הוא הוכחה לשימוש עסקי – אין די ברעיונות ערטילאיים בדבר שימוש עסקי ויש להוכיח, כי הם מיתרגמים לעסק.

על מנת להתמודד עם מקרים כגון זה המפורט לעיל, מומלץ לבחון היטב את מעשי בעל הזכויות בנחלה, אף ביחס ליורשים המבקשים למכור את הזכויות. מצד רוכש הזכויות, יש לבחון את הפעילות שהוא מבקש לבצע ואת הקשר של הפעילות לנחלה, את ההיתכנות בהתאם לתכניות המתאר החלות על הנחלה ולהחלטות מועצת מקרקעי ישראל, המשתנות מעת לעת.

יש לפרט את המסקנות שיתקבלו לאחר ביצוע הבדיקות שלעיל בהסכם המכר, ולקבוע את הסכמות הצדדים ביחס לכל סיטואציה אפשרית שעשויה להתממש לאחר דיווח על העסקה לרשויות המס, על מנת שלא ליפול לחבויות מס שלא נלקחו בחשבון מלכתחילה, וכן לשם מניעת עימותים מיותרים בין הצדדים לעסקה.

הכותבים עוסקים בעסקאות, במסים ובהיטלים במגזר החקלאי

מכתב גלוי לשר החקלאות

ברכות ליאיר שמיר, השר הממונה על החקלאות ועל פיתוח הכפר, ועצות הלקוחות מהעולם המוכר לו היטב - תעופה

שלום רב,

קודם כל ולפני הכול – ברכות על כניסתך לתפקידך החדש. אני מאחל לך הצלחה גדולה – הצלחה שלך זו הצלחה של החקלאות בכלל והחקלאים בפרט.

כבוד השר, לדעתי, העובדה שאין לך ניסיון בחקלאות, לא תשפיע על הצלחתך בתפקיד. מדיניות והבנה במערכות גדולות הן המפתח להצלחה ולא ידע או הבנה בנושא מסוים כזה או אחר.

תרשה לי, כבוד שר, להשוות בין המשרד שבחרת לעמוד בראשו ובין הניסיון והידע הרב שלך בטיסה ובמטוסים. כפי שבטח ידוע לך, אחד התנאים הבסיסיים לביצועים של מטוס הוא היחס בין דחף המנועים למשקל – ככל שהמטוס כבד יותר, כך הביצועים שלו ירודים יותר. עד כדי כך, שיכול להיות מצב שבו, למרות שהותקנו בו המנועים המשוכללים ביותר, המטוס לא יוכל להתרומם ויתרסק בקצה המסלול.

אחד הדברים הראשונים שבודק כל טייס, בין אם אזרחי או צבאי, הוא המשקל. לא ידוע לי (אולי לך כן) על טייסים ששחררו מטען עודף תוך כדי המראה, אך ידוע על טייסים שהשאירו מטען עודף על המסלול לפני טרם ההמראה.

כבוד השר, אינני יודע לאיזה חלום בלהות אשתך התכוונה (השר שמיר סיפר שחלם על מינוי לשר החקלאות, ע"ל), אך אני מרשה לעצמי לנחש שחלק מחלומות הבלהות של טייסים הם ריצה על המסלול בניסיון להמריא, אך המטוס לא עולה, מתקרבים במהירות לקצה המסלול... ומתעוררים.

חלום זה, כבוד השר, עלול להפוך למציאות בתפקידך החדש אם המצב הנוכחי יישאר כפי שהוא. אנחנו החקלאים – המנועים – ניתן לך את כל הכוח שצריך על מנת להמריא, תוריד מאתנו את המטען העודף

עוד דבר אחד, ברשותך כבוד השר: איני יודע מה מידת הנעליים שהשאירו קודמיך, אך ברור שנעליים אלו קרועות, בלויות, מלאות חורים וטלאים ואינן ראויות לשימוש!

לסיום, כדברי ארכימדס: "תנו לי נקודת משען – ואזיז את העולם ממקומו", אנחנו החקלאים ניתן לך את נקודת המשען.

בהצלחה ובברכה,
יפרח סבלדי
מושב צופר – ערבה תיכונה

שגר ושכח

קבל את החניכים בני הנוער, שדר ודחוס ערכים, שגרם לשנת השירות או לצבא ושכח. תגובה לברכות החג ולדברי השבח למחלקת הנוער בתנועת המושבים

צביקה סקורצרו, מושב אומץ
Zvicka@**013**.net.il

לקראת הפסח, קיבלנו את ברכתו של מזכ"ל תנועת המושבים מאיר צור הכוללת דברי סיכום, ברכות ושבחים, שחלקם התייחסו לפעילות הנוער ולמחלקה האחראית בתנועה.

שגר ושכח. מונח מוכר כל כך בצבא, בתחום הטילים, אך לא רק שם. מתברר שגם אצלנו, בתנועה, נראה כאילו הפך ממונח לשיטת עבודה. קבל את החניכים בני הנוער, שדר ודחוס ערכים, שגרם לשנת השירות או לצבא ושכח.

הנחת העבודה (השגויה) היא שמכאן והלאה (ובמיוחד לאחר שעלו על הפסים הנכונים בשנת הי"ג או בצבא) הכול יהיה בסדר, דבר אינו יכול עוד להשתנות. אין צורך בבקרה, אין צורך במעקב, סמוך עלינו – יהיה בסדר. בדיוק כפי שפועלות המסגרות המושביות מול מחלקות הנוער במועצה: יתעסקו נא ההורים בבקרה ואנחנו נסתפק באחריות למעטפת, מלמעלה, "אין זה תפקידנו, וגם אין באפשרותנו לרדת לפרטים הקטנים".

אלא שמתברר ש"יהיה בסדר" אינו מכסה את כל המקרים. וכך חמקו להן 30 שנה כשאיש אינו מוודא האם ערכים הוטמעו, האם ילדינו הגשימו את יכולתם ואת רצונם, או אולי את רצונם ואת צורכי המדינה, הצבא והחברה. האם תוצאות החינוך התנועתי להגשמה ולמנהיגות משתקפות בראי הפיקוד הצבאי? או אולי בראי המנהיגות הארצית?

ילדינו מדירים עצמם מזו גם מזו, וכך מצאנו עצמנו כשדורות של ילדי המרחב הכפרי, מיטב הנוער הישראלי, אינם חלק מעשיית המנהיגות שעליה מנצחים ובקול רם משמרות צעירי שנות ה–60', ה–70' ואפילו ה–80': הדנונים והחוטובלים, האורבכים והבנטים, הלוינים, השמוליקים... נסיכי הנהגה צעירה, שבעתיד הלא–רחוק יתמודדו על כתר המלוכה בפנותם לבוחריהם בקהלי היעד, שאינם מקרב ההתיישבות, אלה שחונכו במסגרות בני עקיבא, הצופים, הנוער העובד (זו הפועלת במסגרות העירוניות). ממש אותם דורות של ילדינו המצוינים שחונכו בידי שמחון, חפר ועוזון בשבתם בראש פירמידת העשייה והחינוך של חטיבת בני המושבים, כל אחד בתורו שיבח והשתבח וכתרו לו כתרים ותודות וחוד החנית ומנהיגות מובילה וערכית, והצלחה בקורסי הטיס, החובלים והשייטת ו...עמא ודוניא. היכן הם כל אלה ומדוע אינם חלק משדרת הפיקוד וההנהגה?

מדוע, לאור התוצאות, איננו מרחיבים את הדיון על היכן טעינו, והאם לא נכון שנדבר על השינוי הנדרש? במקום לספר לנו, פעם אחר פעם, עד כמה אנחנו טובים, נהדרים ונפלאים, סוף–סוף גם תגידו מה לא ממש עבד כפי שקיווינו, רצינו וחשבנו? וכבר ממש הגיע הזמן, חודשיים לאחר הנפילה בבחירות, שתסברו את אוזנינו העייפות מעונג הכיבודים והשבחים, ואת מוחנו הטרוד בדאגות, ותאמרו לנו מה אתם מתכוונים לעשות על מנת לתקן. ואולי גם קצת לשנות את השיטה ולהפעיל מעקב ובדיקת תוצאות מול מטרות, כדי שלא נמצא את עצמנו בשנת 2040 שואלים שוב אותן שאלות?

אין לי שום בעיה או התנגדות לקבל ברכות לחג, שלבטח יגיעו שוב לקראת יום העצמאות. נהפוך הוא. נהדר לקבל ברכות, לשבח ולהשתבח, אבל אולי נעשה את זה במקביל לעשייה מפוכחת ונשמור את הסופרלטיבים ליום עם קצת יותר תוצאות?

שלום בית
עו"ד אפרת חקיקת

כתובת לשאלותיכם
efrat@hakikat.co.il

לכי כלה

האהבה תמה לאחר עשר שנות נישואין ורוצים "לפרק את החבילה", אבל מה עושים עם הבית שבנו הבן ואשתו בכספה במשק של הוריו? "משפט שלמה", גרסת המושב

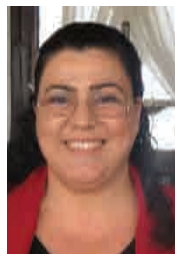

יש מצבים שבהם אפילו אהבה גדולה אינה יכולה לפשט את התסבוכת ולפתור את המצוקה. לפני שבוע, פגשתי את יעל ורן מיד אחרי חופשת פסח ארוכה ולא פשוטה עבורם. כבר כתבתי בעבר – החגים והחופשים שמאלצים אותנו לשהות יחד הם ימי חשבון נפש.

מתחתנים באהבה ובתקווה

יעל ורן נשואים כבר עשר שנים, ולדבריהם, באושר ובשלווה. רן, בן מושב במרכז, עובד עם אביו במשק המשפחתי ומעולם לא היה לו רכוש משל עצמו. למשפחתו, משפחת חקלאים חרוצה, אין שום חסכונות ונכסים מלבד המשק החקלאי, מחזיקים את הראש מעל המים.

את יעל הכיר עוד בצבא, וכמה שנים אחרי שהשתחררו נפגשו שוב. האהבה פרחה, הזוג הצעיר התחתן והם עברו לגור במשק של הוריו במושב.

לעומת רן, יעל גדלה במשפחה אמידה למדי בראשון לציון, והגיעה לחתונה עם ירושה נאה – דירה קטנה בתל אביב שהורישה לה סבתה. ההורים של רן, שלא יכלו לעזור לזוג מבחינה כספית לאור מצבם הכלכלי הדחוק, הבטיחו לזוג הצעיר שיוכלו לבנות את ביתם בחצר המשק. ואכן, כשנה אחרי שנישאו, מכרה יעל את הדירה שירשה מסבתה, ומכספי התמורה בנו בני הזוג ביחד בית לתפארת במשק ההורים במושב.

חלומות מול מציאות

כשהאהבה פורחת, אנחנו לא נוטים לחשוב על התפתחויות שליליות, וחוששים לעסוק ב"אם" ב"אולי" וב"מה יקרה". באותו אורח מחשבה, השקיעה יעל את כל רכושה שהיה לה בבניית בית במשק החקלאי של חותנה וחותנתה. היא עשתה זאת, באופן בלעדי וחד-צדדי, בעוד שעל פי החוק, כל מה שבנוי על אדמת המשק מהווה חלק בלתי נפרד מהמקרקעין, ולכן הזכויות בבית שבנתה עם בעלה שייכות לבעלי האדמה – הוריו של רן.

למרות האהבה והתקשורת הפתוחה בין בני הזוג, ממנה יכולתי להתרשם גם בפגישה, אהבתם הגיעה לקצה. באין ילדים בתמונה (ככל הנראה, התסכול מחוסר היכולת להביא ילדים לעולם היה חלק מהגורמים לסיום הזוגיות), בני הזוג החליטו להיפרד וללכת כל אחד לדרכו.

ברור לשניהם שרן ימשיך לחיות ולעבוד במשק, ומכאן – שיעל תיאלץ לצאת מהבית שבו מושקע כל כספה. לרן אין כל חיסכון ושום יכולת לפצות אותה על ההשקעה, אבל ברור לו שליעל מגיע החזר של הכסף שירשה והשקיעה בבית. מה עושים?

המצב הזה סבוך כמו משפט שלמה... הרי לא ניתן לחלק פיזית את הנכס לשני חלקים.

כמו בת בשבילם

הוריו של רן קשורים מאוד לכלתם, הקשר ביניהם מעולה והיא טיפלה בהם כבת בשנים שבהן חייתה במשק. גם שני אחיו של רן אוהבים אותה, וכולם כואבים את הפרידה ולא יודעים איך לצאת מהסבך הרגשי והכלכלי.

לשמחתי, השיחה התנהלה בנועם ובכבוד, וגם בפגישות שערכתי בהמשך עם הוריו ועם שני אחיו של רן – כולם ניסו באמת ובתמים לפתור את הבעיה, ולא לריב עם יעל או לנשל אותה מרכושה. כבר פגשתי בעבר כל כך הרבה משפחות ומקרים של חוסר יחס והתחשבות, עד כדי רשעות ועוינות, שהמשפחה הזו נגעה ללבי בנכונות וברצון הטוב שלהם, זה כלפי זה.

בני הזוג החליטו, שחושב להם לסיים את העניין במהירות וביעילות, וללא "דם רע". כשהתברר מעל לכל ספק שרן והוריו אינם יכולים להחזיר ליעל את השקעתה בבניית הבית, שהייתה כ-800 אלף שקלים, הועלתה הצעת הפשרה הזו: יעל תעזוב את המשק ותקבל מדי חודש סכום השווה לשכירות הבית, 5,000 שקלים. על רן יהיה להחליט אם הוא מסוגל לשלם סכום זה ולהמשיך לגור בבית, או שייאלץ לעבור לגור בבית הוריו ולהשכיר את הבית לאחרים.

בהמשך, רן ייטול הלוואת משכנתה על זכויות הוריו במשק ויעביר ליעל, במסגרת הסכם גירושים, את חלקה. מבדיקות ראשונית שערך גילה, שלא יוכל לקבל משכנתה בקלות לאור מידת הכנסותיו. חקלאי, אמרנו כבר?

הצעה מפתיעה

לאחר שעבדנו על פרטי ההסכם כשבוע, הודיע לפתע אחיו הבכור של רן – שנמצא במצב הכלכלי הטוב ביותר במשפחה – שכדי לחסוך לרן את החזרי המשכנתה המכבידים, וכדי לעזור ליעל לצאת לדרך חדשה במהרה, הוא מעוניין לשלם את החזר ההשקעה ליעל (800 אלף שקלים) ובלבד שהמשק יובטח לו לאחר יומם האחרון של ההורים.

ההצעה טרפה את הקלפים; מחד גיסא – שימחה מאוד את יעל כמובן, שהרי מבחינתה, יתאפשר לה להתחיל מחדש ממש מיד, ו"לחתוך" מהר כפי שרצתה; מה גם שהיא חששה שרן לא יוכל לקבל משכנתה בסופו של דבר והיא תיאלץ, בניגוד לרצונה, להסתדר עם תשלומים חודשיים.

מאידך גיסא – רן מרגיש קצת מנוצל. הוא חשב שהנחלה, אחרי 120 שנות חיי ההורים, תהיה שלו מאחר והוא עובד במשק, והוא מרגיש שאחיו מנצל נקודת חולשה בחייו.

ההורים רוצים מאוד להימנע מלהשכיר לזרים בית בתוך הנחלה (וגם יודעים שזה אסור על פי כללי המינהל), ולכן שמחו על ההצעה ל"עירוי חיצוני" של כסף מבנם הבכור, שיאפשר לרן להמשיך ולהתגורר בביתו. מנגד, הם עדיין לא בשלים לקבל החלטה בשאלה מי יהיה הבן שיירש את המשק מהם, וממילא הם נמצאים בטלטלה רגשית לאור פרידת בנם מכלתם האהובה.

משפחתו של רן צריכה לקבל החלטות קשות בימים הקרובים. אני מקווה שלחג העצמאות יגיעו כל בני המשפחה קלים ועצמאיים יותר. מה אתם הייתם עושים במקומם?

הכותבת, עורכת דין ונוטריון משנת 2000, עוסקת ביצירת הסדרים משפחתיים בנחלות במושבים.

אם החייה
דגנית רם

machita106@gmail.com

האביב מתעורר

מחשבות שמחות, יותר או פחות, פוקדות אותי עם תום החורף ובתחילת האביב. הקלוריות שנצברו בחגי ניסן-אייר, תום הגשמים והעלייה בטמפרטורות מדרבנים אותי לשנס מותניים, לצאת להליכות ולחדש את סיפור האהבה עם הגינה

היום הראשון לאביב, שחל ב-21 במארס, בישר באופן רשמי את סופו של החורף שהתאמץ מאוד השנה להצדיק את המוניטין שלו כעונה הגשומה. לילות רבים שכבתי לי מתחת לפוך, הקשבתי לו נוקש בחוזקה על חלונות הבית ונרדמתי עם המחשבה על מספר הסנטימטרים שבהם מפלס הכינרת יעלה בעת שאישן, והאם הקישון יצליח להכיל בערוצו הצר את שפע המים, או ימשיך לגלוש מעבר לגדותיו.

בבוקר הייתי מתעוררת לעולם שכולו נצנוצי יהלומים שתלויים להם על העצים ומוסיפים להם נופך יוקרתי ולכבישים מבהיקים ומרובדים בענפי דקל הוושינגטון, הנראים כמו כנפיים של מעופפים קדמונים, שהרוח העיפה בלילה.

אם החורף נגמר, זה אומר שהגיע הזמן לאפסן את הסוודרים. ליתר ביטחון, אני משאירה את הג'קט שלי בהישג יד, כי האביב מבולבל ומבלבל. מהתל בנו עם חמסינים ועם רוחות מזרחיות המייבשות כל חלקה טובה בגופנו, ואז ממטיר עלינו גשם ומקרר את לילותינו. צוחק עלינו זה.

ולאחר שהסוודרים עלו למדף העליון, את מקומם יתפסו פריטי מלתחה ש"מכסים פחות" (אפילו אהוד ברק חש שובב כשפשט מדיו ולבש שמלה ב"אביב").

באסה שדווקא עכשיו, כשהבד שמכסה את הגוף מתקצר, "תקעו" לנו את פסח. האם כל החורף התרחקתי מעודף פחמימות כמו ממגיפה מידבקת, רק כדי להתעורר בלילות פסח מזיעה וזועקת "קניידלעך"?

יום העצמאות שבפתח רק מעניק משנה תוקף לחרדתי מעודף קלוריות, וגורם לי לשאול שאלות מטופשות שאני שונאת כשאחרים שואלים, כמו: "למה אי אפשר היה לשים ביניהם את יום כיפור?". אני מבינה שהגעתי לתקופה הזאת בשנה, שבה אני מפסיקה לספור כבשים בלילה ועוברת לספור את מניין הקלוריות לאותו יום.

ואם כבר נגזר עליי להיפרד מהשוקולד ומשאר חבריי המתוקים, אז הלעיטוני נא מהאדום-האדום הזה. ללא ספק, האבטיח הוא האורח הכי אהוב עליי בעונת הקיץ, אבל אני נוטה לשכוח שהמתיקות שלו לא נובעת מעגלגלותו הנחמדת, אלא משפע הסוכר שבו. אני אשתדל לזכור זאת ולא להגזים באכילתו, אבל מניסיון עבר, אחרי אבטיח תמיד בא לי איזה לק מגלידה...

פעילות גופנית תעזור פה בוודאי. אשיל מעליי את ה"בטטיות" של החורף, אשנס מותניים ואחדש את צעדות בין הערביים שלי עם איילת. בטח נשרוף הרבה קלוריות, כי אנו לא רק צועדות, אלא מפעילות עוד שפע שרירים (באזור הפה) כשאנו מקשקשות ללא סוף.

היא תהלל כרגיל את יופיו של הכפר שלנו ותאמר בהחלטיות שזהו המקום הכי יפה בעולם. אני אומר לה שהיא קצת מגזימה, אבל אחשוב שכיף לה שהיא חושבת כך... אחר כך נחזור הביתה צמאות, ובעצם גם קצת רעבות, ואזמין אותה לחתיכה "קטנה" מהעוגה.

אז מזל שיש גם את הגינה ומזל שאני מחדשת את יחסי האהבה שלי אתה, שהוקפאו בחודשים הקרים. החורף הותיר אותה אומנם חיננית, אך מבולגנת ופראית, וכשעשבי החורף הרבים יקמלו ויצהיבו יופייה בודאי יועם. לכן אני מעשבת, מנכשת, גוזמת, עודרת, שותלת, חוטפת את האלרגיה העונתית, מסכנת את בריאותו הרופפת של הגב שלי, אבל מחייכת כל הדרך לערוגה.

כשעובדים כבר בגינה, צריך לנקות גם את בריכת הדגים. כשהילדים היו קטנים זו הייתה הבריכה שלהם, והם בילו בה שעות רטובות ומאושרות. משגדלו, שיקענו את הבריכה באדמה וקנינו דגי נוי. כשאסיים לעבוד בחצר אוכל להתיישב עם כוס דיאט קולה ולדון עם הדגים על ענייני היום. הם לא הפרטנרים הכי מילוליים, אבל בהקשבה הם מעולים.

הפרטנר הרגיל שלי עסוק מאוד באביב. חקלאי טוב ומיומן (כמוהו) לומד להבחין בחילופי העונות ועל פיהן מחליט מתי עליו לחרוש, לזרוע, להשקות ומתי התבואה תהיה מוכנה. זה אומר ששעות העבודה שלו מתארכות אף יותר והמפגשים שלנו נדחים לשעה מאוחרת יותר. זה בסדר, יש לי בינתיים את הדגים, רק הלוואי שיגדל אבטיחים השנה.

אבטיחים. הלעיטוני נא מהאדום-האדום הזה

כל אחד והמאבק שלו

יש דרכים רבות לחזור ולעסוק במלחמת השחרור ובהקמת המדינה. ממחקרים היסטוריים על הקרבות המפורסמים, דרך סיפור אהבה תמים במושב על רקע פעולות הפלמ"ח, ועד ספרים עלילתיים העוסקים בימי טרום המדינה ובמאבק לעצמאות

ארבעה ספרים חדשים חוזרים ועוסקים בשנים הדרמטיות בארץ באמצע המאה הקודמת – המאבק לעצמאות, מלחמת השחרור והקמת המדינה. מיכאל בר-זהר ונסים משעל סוקרים ב"צה"ל – המבצעים הגדולים" את המבצעים הגדולים של צבא ההגנה לישראל מאז הקמת המדינה עד ימינו. עדויות של הלוחמים מפגישות אותנו עם פנים מוכרות – לוחמים שלימים הפכו לראשי ממשלה, לשרי ביטחון, לרמטכ"לים ועוד.

זווית אחרת לאירועים, בעיקר בימי טרום המדינה ומלחמת השחרור, מציג נתן שורק בספרו "פרחים בקנה", שהוא סיפור על מושב בעמק מבעד לעיניו של נער. אורה מורג הרחיקה ב"חפרפרת במחתרת", הספר ה-13 בסדרת המתח ההיסטורית לנוער, אל ההכנות החשאיות לפיצוץ מלון המלך דוד. ואילו ב"רוחות רפאים במכבסה" של עמלה עינת מאוגדים סיפורי הרפתקאות הקשורות באירועים מרתקים ועלומים שהתרחשו בארץ ישראל על סף קום המדינה.

מורשת קרב

הספר "צה"ל – המבצעים הגדולים", מאת מיכאל בר-זהר ונסים משעל, נושא בתוכו את מורשת הגבורה, ההתנדבות ומוסר הלחימה של צבא ההגנה לישראל, ומתאר 30 מבצעים גדולים של צה"ל, מאז הקמת המדינה ועד ימינו.

הספר, פרי מחקר שנערך בסיוע צה"ל, מציג שפע של גילויים חדשים והוא מבוסס על שיחות עם לוחמים, על מסמכים שנחשפים לראשונה, על הקלטות משדה הקרב ועל תצלומים בעלי ערך היסטורי. בכל פרק, בנוסף לתיאור הקרב, מופיעה עדות של אחד הלוחמים או המפקדים שהשתתפו בו, שרובם נודעו לימים כראשי ממשלה, שרי ביטחון, רמטכ"לים, ראשי המוסד והשב"כ, מפקדי חילות, אלופי פיקודים, מפקדי אוגדות ועוד.

הספר מתאר את המבצעים ואת הקרבות שהפכו לאגדה, וביניהם שחרור בני הערובה באנטבה, הצניחה במתלה, חיסול חילות האוויר הערביים ושחרור ירושלים במלחמת ששת הימים, הפשיטה על האי גרין, הפצצת הכור בעיראק, לכידת ספינת הנשק "קארין איי", מבצע משה ומבצע שלמה להעלאת יהודי אתיופיה, "חומת מגן", "עמוד ענן" ועוד שורה ארוכה של מבצעים נועזים (הוצאת ידיעות ספרים, 272 עמודים).

מלחמה ואהבה

הרומן "פרחים בקנה" מאת נתן שורק הוא סיפור על מושב בעמק מבעד לעיניו של הנער מנו. זהו גם סיפור על אהבת נעורים בין מנו לבין תרצה היפה. סיפור של אופטימיות ונעורים, של אהבה ושל מלחמה. סיפור על הבית שלנו, הבית השלישי, אשר קם והיה.

עלילת הספר מתרחשת בימים של טרם מדינה, ימים של מאבק. גם זוועות השואה נודעות בארץ, האנגלים עוצרים את העלייה. הפגנות המוניות, מאבק בבריטים על עלייה חופשית ועל הקמת מדינה. ספינות מעפילים, חיפושי נשק ומעצרים, פיצוץ תחנות רדאר, "השבת

השחורה". רגע השיא ברומן מגיע במקביל לרגע ההכרעה על עתיד הארץ.

הנוער מתגייס לפלמ"ח ומנו וחבריו הם פני הדור והתקופה – צעירים שעוזבים את הלימודים, את השדות, את הבתים ואת המשפחות ויוצאים אל עבר הלא-נודע, תוך סיכון והקרבה גדולים, במאבק של מעטים מול רבים. סיפורי האימונים המפרכים, המסעות, ההווי הפלמ"חניקי, הצ'יזבטים והאהבות הראשונות הם סיפורו של דור בארץ.

שורק מספר שאת ההשראה לכתיבה קיבל מתקופת הילדות והנערות שלו, שהיו "החלק הכי משמעותי בחיים". מתקופות אלה לקח את חברי הילדות שחלקם חבריו עד היום, את הרעות ואת ארץ ישראל.

בילדותו, בתקופת טרום קום המדינה, היישוב היה נתון כולו במאבק להשגת עצמאות. לדבריו, אחד הדברים שזכורים לו ממלחמת העולם השנייה הוא הפצצת חיפה, שם התגורר עם משפחתו, בידי הגרמנים והאיטלקים. הם עברו לגור אצל סבא וסבתא במרחביה, עליה הוא כותב בספרו (הוצאת אוריון, 256 עמודים).

בחזרה למחתרות

"חפרפרת במחתרת" הוא הספר ה-13 בסדרת המתח ההיסטורית לנוער שכתבה אורה מורג, השופכת אור על אירועי מפתח בתולדות היישוב היהודי ומדינת ישראל. הימים הם ימי המנדט

הבריטי. היישוב היהודי בארץ ישראל שואף לזכות בעצמאות, והמחתרות פועלות בסתר כדי לסלק את השלטון הזר מאדמת הארץ.

המחתרת הקיצונית אצ"ל מתכוננת למבצע נועז מאין כמוהו – פיצוץ מלון המלך דוד בירושלים, מקום מושבו של מטה השלטון הבריטי. כ-20 נערים צעירים מחברי האצ"ל נקראים בבהילות לחדר המבצעים. המבצע, שתוכנן במשך חודשים, עומד לצאת אל הפועל. המתח בחדר מרקיע שחקים.

כפי שתרגלו פעמים כה רבות בעבר, מצטיידים כל הנוכחים בנשק. אף אחד אינו נותן את דעתו על סגן מפקד המבצע המתקדם בצעדים חרישיים אל דלת היציאה. עוד צעד והוא כבר

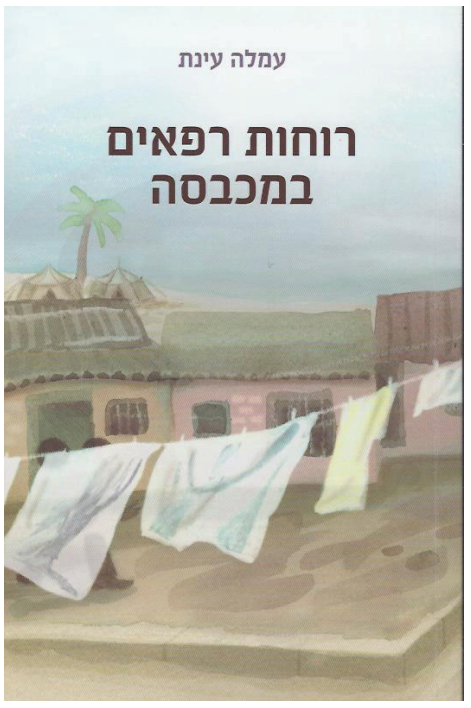

לוחץ על הידית. מדוע הוא נחוש כל כך לעזוב את החדר ולאן מועדות פניו? האם תצליח החפרפרת שהתגנבה אל בין שורותיהם במשימתה? (הוצאת ידיעות ספרים, 317 עמודים).

פרשיות נעלמות

צלליות מפחידות מופיעות לפתע בתוך אדי קיטור דחוסים במבנה המכבסה שמעל למרתף ייצור התחמושת שבגבעת הקיבוצים ברחובות. צעירה תמימה שאינה יודעת דבר על הסוד הטמון במעמקי האדמה, כמו רוב החברים המתגוררים במקום, מאבדת את חושיה מרוב בהלה.

פיצוץ של רכבת בריטית מריץ את העובדים התת-קרקעיים המחופשים בחלוקי רופאים ואחיות אל מקום התקרית, על מנת למנוע התקרבות של חיילים בריטיים אל המפעל הסודי.

מתח, אהבה וקנאה ממלאים את שרשרת האירועים המתוארת בסיפור "רוחות רפאים במכבסה", על שמו קרוי הספר מאת עמלה עינת. 11 סיפורים מאוגדים בו ובבסיס כל העלילות דמויות אמיתיות, הרפתקאות ואירועים מרתקים ועלומים שאירעו בארץ ישראל על סף קום המדינה, אהבות שפרחו באתרים שונים ואף בין כותלי בית סוהר, קרבות בלתי-נשכחים, פעילויות חסויות, גילוי מקומות מסתור עתיקים ועוד.

הנערים והנערות בני זמננו המובילים את הסיפורים מתוודעים עד מהרה, כל אחד בדרכו, לאירועי העבר והופכים לבלשים סקרנים החוקרים וחושפים את הסודות הנסתרים ואת החוויות הרומנטיות המרגשות שמאחורי הסיפורים (הוצאת יסוד, 190 עמודים, לגיל 11 ומעלה).

גדעון היה בן שלוש כשנפל אביו, והוא הספיק להצטלם אתו. אחיו יאיר היה אז בן שלושה חודשים בלבד, והוא בטוח שאין לו שום קשר לאב שנעלם מחייו

תלתל משותף

כשיאיר היה ילד קטן הוא אהב מאוד את אבא יהודה. גם יהודה אהב את יאיר. לפעמים, יאיר חשב על כך ששם המשפחה שלו ושל אחיו גדעון שונה משם המשפחה של אימא, אבא ואחיותיו הקטנות, וזה הפריע לו. כשבגר והבין, אימא סיפרה לו על אבא אלי, האיש שהיה אביו. אלי נפל במלחמת העצמאות בקרבות על הדרך לירושלים. אימא נישאה שנית ליהודה. מאז, יאיר היה מתעניין באותו אבא אלי, שנפל בקרב.

גדעון היה בן שלוש כשנפל אביו, ונותרו אצל אימא בקופסה תמונות ישנות של אלי מניף את גדעון הקטן לשמים ונושא אותו על כתפיו. יאיר היה אז בן שלושה חודשים בלבד, ואלי לא הספיק לבלות אתו ולהצטלם. יאיר היה מאוכזב, כי בעצם לא היה לו שום קשר לאותו אב שנעלם מחייו.

גדעון היה יכול לומר: "הנה אני ואבא בתמונה". יאיר היה יכול רק להאמין למה שסיפרה לו אימא.

לפני מספר שנים, כשיאיר היה כבר אבא בעצמו, ואפילו סבא, נפגש עם חבר של אבא אלי מאז, מנעוריהם במושב שבעמק. יאיר שאל שאלות והאיש הזקן נזכר וענה. כמו תמיד, כשהוא חושב, מרוכז מאוד, שלח יאיר את יד שמאל לסלסל תלתל נעלם מאחורי אוזנו השמאלית. מסובב באצבעותיו וחושב.

"תראו, תראו", קרא בהתרגשות החבר של אלי. "בדיוק כמו אבא שלך. כל פעם שניסה להיזכר, רצה לחשוב, עסק באיזה תלתל נסתר מאחורי אוזן שמאל".

יאיר חש הקלה ואפילו שמחה. הנה, סוף–סוף, לאחר שישים שנה, נמצא לו קשר עם אבא אלי. אולי לא תמונה משותפת, אבל יש להם תלתל משותף.

דפנה מאור
רמות

ילד על כתפי אביו. גדעון היה יכול לומר: "הנה אני ואבא בתמונה"

65 שנים למדינה, 31 שנה למושב עין הבשור והגשמת חלום - הצריף של יענקלה איתן הפך למוזיאון פרטי של מחוזות הילדות

העצמאות שלי

קו דק מאוד מפריד בין השכול ליום חג. ככל שמתבגרים, הקו נראה דק ושברירי יותר. ביום אתה רואה תמונות של אנשים בוכים על קברי יקיריהם, ובערב זיקוקי דינור בשלל צבעים. זו המציאות שלנו – השמחה מהולה בעצב וההפך, 65 שנים שבהן היו עליות ומורדות לארצנו–מדינתנו.

היום חוגגת המדינה 65 שנים להקמתה, ואני גאה להיות אזרח בארץ הזו, הצחיחה. ארץ שבה, לפעמים, האנשים זאבים זה לזה. בשעת משבר או מצוקה מתגלים האנשים יפי הבלורית וטובי הלב, והם מוכנים לעשות ולשמור ולהגן על המדינה בגופם ובנפשם, לשכוח את המלחמות הקטנות ולהיות לעם אחד מאוחד, ללא הבדלי מעמדות. להיות צבא העם.

היום יום הולדת למדינה ולה אני מאחל יום הולדת שמח. לנו, האזרחים, אאחל להיות קשובים אחד לשני ולא לחכות לטרגדיה או לשעת מבחן על מנת להושיט יד, להקשיב רגע, להטות שכם, ולא רק בשעת משבר.

היום חוגגים במושב שלי שלושה עשורים ועוד שנה, 31 שנים למושב שהוקם על שדות חול. למרות קשיים רבים, קם מושב לתפארת לא רק לאזור אשכול, אלא לתפארת כל מושבי הארץ וגאווה למדינה שלנו, וזו דעתי, גן עדן בלב הנגב (בל נשכח את ההשמצות בשנים הראשונות: "מיליונרים", "דאלאס", "בריכה פרטית", "ארמונות" ועוד).

עין הבשור הוקם לאחר פינוי סיני ולאחר חתימת הסכם השלום עם מצרים, שהיום אנו רואים ומרגישים בשברונו. הסכם, שלכל אורך הדרך היה קר ומנוכר ועם בוא "האביב הערבי" הוכח לנו שהוא נמצא על כרעי תרנגולת ואף אחד לא יודע מה יילד יום.

השנאה גואה בלב שכנינו, חלוקת הגז הופסקה, משבר או משברון? האם אפשר לומר "פוס, נשברו הכלים ולא משחקים יותר"? האיום האיראני עומד בפתח, קסאמים ממשיכים לטפטף בקצב אטי, אבל ביום חגה של מדינתנו נאחז ידיים, נצליב מבט, נחוש גאווה על היותנו עם.

חבריי הרבים יודעים, כי לא הייתי בקו הבריאות זמן ממושך. אולי יהיה זה מוזר, אך דווקא ביום חג כזה, אני קושר את כל הקצוות ומדבר על העצמאות שלי, על ההזדמנות להתבונן באמצעות המחלה על הרגעים הקטנים והייחודיים שנערמו לערמת הוקרה, על האפשרות לחיות מחדש.

בעצמאות הפרטית שלי היו טלטלות לא מעטות, הייתה אפשרות להשתבלל, כמו שאישה יקרה אמרה לי, והייתה אפשרות לקום מהתהום להתבונן בסרטן ש"חי אתי" כמו צל המלווה אותי לאורך זמן. אלו היו הרגעים שבהם אותו צל אותת לי שכל עוד הוא מהלך

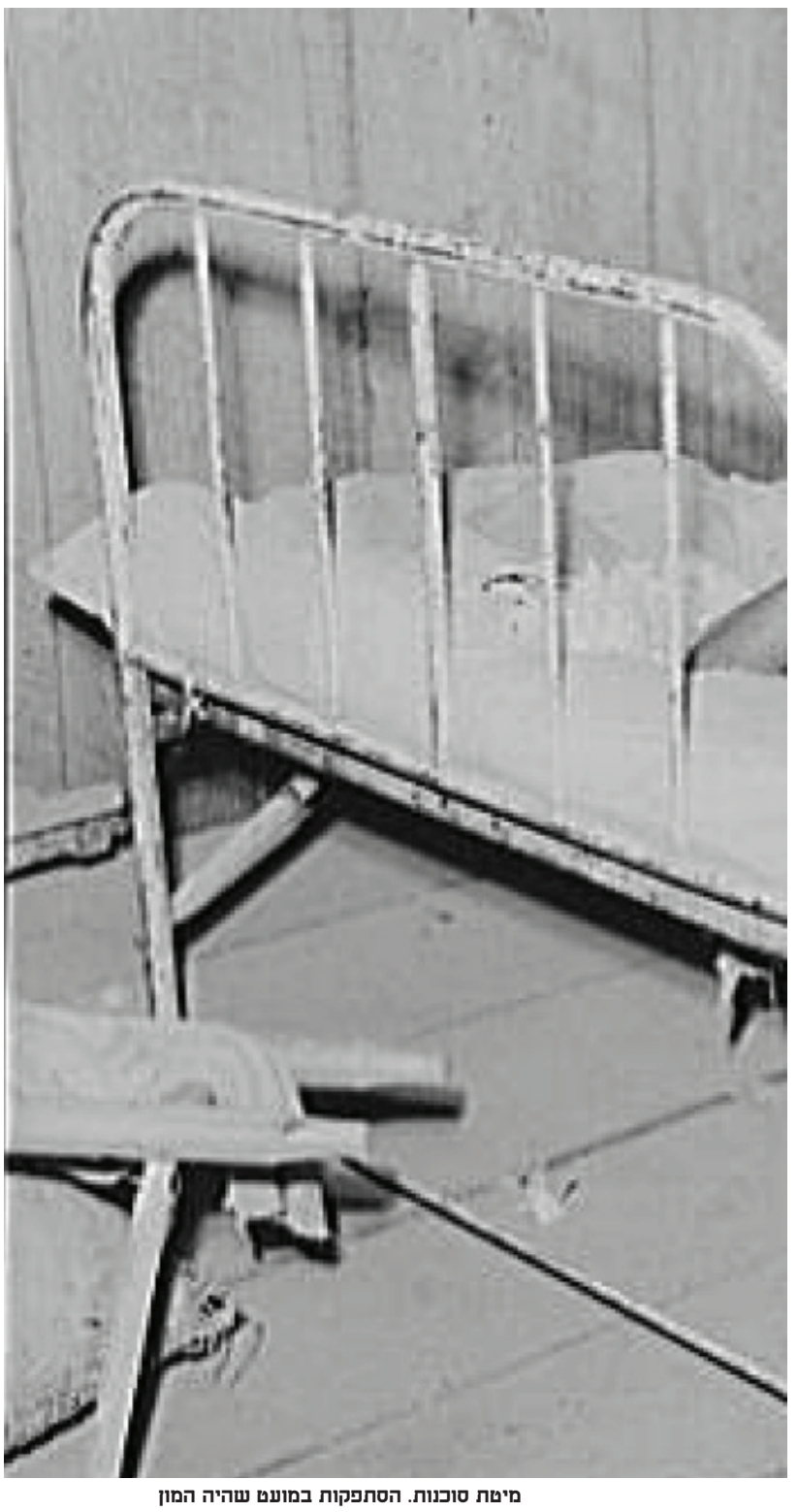

מיטת סוכנות. הסתפקות במועט שהיה המון

אתי – אני חי. בתוך–תוכי האמנתי, שלאותו צל יש מסר להעביר לי, ללמדני את הוויית החיים. הרצון לעצמאות מילא את עולמי, ולכן הבחירה היא שלי בלבד, "ובחרתי בחיים".

בזמן האחרון, הגשמתי את אחד החלומות שלי: הקמת מוזיאון של סיפורים, תמונות, חפצים ובעיקר, נגיעות מעולם אחר, מִקוֹם המדינה שבה האנשים נזקקו למעט מאוד דברים והיו מאושרים. הפשטות ניכרה בכול: הסתפקות במועט שהיה המון, מיטת סוכנות, כוסות רוח, סבון כביסה והמון סיפורים שמלווים כל דבר ודבר.

אני מייעד את המוזיאון לספר את סיפור המדינה דרך החפצים שנאספו באהבה רבה, לכל אחד מהם סיפור שלם שמקורו בעזרה הדדית, בהתחשבות בזולת ובאהבה כנה, ואם אצליח להביא ילדים ובוגרים להתרגשות ולשמחה מהגילוי, אהיה המאושר בארם.

למה אנו פיקחים רק לאחר שקורה אותנו דבר ורק אז? ההתמודדות עם הסרטן והצל שלי יצרה אצלי דרך התבוננות אחרת שונה ומסעירה – המבט על החיים משתנה מקצה אל קצה, אז באה השאלה הענקית: למה צריך לקרות דבר מסעיר וטרגי כדי שנבין שאפשר להתבונן בחיים קצת אחרת?

מִיָּם רגשות גואה, אני מאחל חג שמח לכולנו, שניטיב להיות עֲרֵבִים זה לזה באשר נהיה. היום אני יודע שאשא את המשואה הפרטית שלי בגאווה, כפי שגאה אני להיות חלק מהמדינה. את המשואה הפרטית שלי אני מקדיש ליכולת להתרגש, לחלום וליצור, לצאת מהחושך אל האור, לחרות הפרטית שלי וליכולת לחבור מחדש לנשימות ולפעימות הלב העצמאיות שלי, להתיידד עם הצל ולתת לו מקום של כבוד, ולתפארת מדינת ישראל!

אני מאמין שמשואת האהבה לחיים הפועמת בי היא זו שמשאירה אותי ער להוקיר את הזכות, ליצור הזדמנות, לחלוק את סיפורי הארץ שלנו במלוא הדרה.

חג שמח לכל עמנו באשר הם, ומי ייתן ונהיה אדם לאדם – אדם.

יענקלה איתן
עין הבשור

מבט מושבים
יש אנשים מאחורי המספרים
יעוץ כלכלי למושבים

גיוס עובדים זרים לחקלאות

חברת "מבט מושבים עובדים זרים" הוגדרה כלשכה פרטית אשר רשאית לגייס וללוות את העובד הזר בתקופת שהותו בישראל.

אנו רואים בפעילות זו שירות חשוב, אמין, יעיל והוגן לחקלאים.

סל השירותים המסופק על ידינו הינו החל מהגשת הבקשה לעובד חדש, ליווי בזמן שהייתו בישראל, סיוע למעסיק בבעיות רגולטורית מול משרדי הממשלה השונים, שירותי תרגום, סיוע בפתרון בעיות בין העובד למעסיק, סיוע לעובד ביציאה לאינטר ויזה, חידושי דרכונים ועוד.

◄ **עלות השירותים הנ"ל לעובד חדש:**
500₪ תשלום חד פעמי לכל תקופת שהותו בישראל.

◄ **עלות השירותים הנ"ל לעובד קיים:**
300₪ תשלום חד פעמי לשנת 2013.
המחירים אינם כוללים מע"מ.

חברת "מבט מושבים" וארגון מגדלי ירקות משתפים פעולה במיזם זה על מנת לתת לחקלאים את המענה הטוב ביותר, היעיל ביותר וההוגן ביותר לאור השינויים בנהלי גיוס העובדים הזרים.

מידע עדכני ניתן למצוא באתר האינטרנט שלנו WWW.MBTM.ORG.IL

בכל שאלה נוספת נשמח לעמוד לרשותכם:
בטלפון: 03-6099300/400 בפקס: 03-6099200 במייל ovdim@mbtm.org.il
רכזי שטח: משה ויצמן 050-4434400, דובי בורגן: 052-8664417, אפרת כוכבי 050-7316855
רינה רחמים 054-7966612

ליאונרדו דה-וינצ'י 19, ת"א, מיקוד 64733 • טל. 03-6099300 • פקס 03-6099200
WWW.MBTM.ORG.IL • ovdim@mbtm.org.il

סבי, גיבור ישראל

אברהם אביגדורוב. מראשוני גיבורי ישראל

צילום: רני בלר

רב"ט עומר אביגדורוב. "הרבה לא ידעתי אז"

רק כאשר למדה במכינה בירושלים, גילתה רב"ט עומר אביגדורוב, מפקדת על מורות-חיילות מצופר בערבה, מי באמת היה סבה. בין דפים מצהיבים ואלבומי משפחה גילתה, כי אברהם אביגדורוב הכריע קרב מול שיירת אויב שניסתה להבריח נשק מביירות, נפצע אנושות והשתקם בנס, כדי להקדיש את חייו להתיישבות ולעידוד משפחות פצועי צה"ל

דני בלר
צילומים: מתוך אלבום המשפחה

"הכרתי את סבי, אבל הוא לא היה איש של דיבורים. ידעתי שהוא היה גיבור ישראל, אבל המשפחה שלי ממעטת לדבר ומרבה לעשות. לכן, רק כאשר ישבתי להכין עבודה על אודות סבי, גיליתי את סיפור חייו המיוחד והמרגש" – מספרת עומר אביגדורוב מצופר, נכדתו של בעל "אות גיבור ישראל", אברהם אביגדורוב.

עומר, המשרתת כמפקדת המשמשת מפקדת של מורות–חיילות בנגב, מעדיפה גם לעשות והיא משקיעה את זמנה בחינוך ילדי עולים וילדים חירשים, מנחילה לחיילותיה את מה שספגה בבית והיא נושאת אתה תמיד: אהבת הארץ, נתינה ללא תנאי לזקוקים לה ביותר, מתוך ידיעה שזה מחזק את כלל החברה.

היא אוהבת את החיים בערבה – אזור לא נוח, חם, צחיח, אבל עם זאת – בעיניה, המקום הכי קסום לגור בו. להוריה יש משק חקלאי וגם אם בקיץ המזגן דולק ללא הפסקה, היא לא תחליף את צופר בשום מקום אחר בארץ.

עומר אמורה להשתחרר מצה"ל בעוד חודשים מספר, בתום שירותה הסדיר, אבל בניגוד לאחרים: "ממש לא סופרת את הימים... אני מאוד אוהבת את מה שאני עושה, מאוד גאה בשירות שלי". סיפורו המופלא של סבה התגלה לה כאשר למדה במכינה בירושלים, שבה הדגישו מאוד את לימודי תולדות מדינת ישראל.

"התחלתי לחפש חומר בין אלבומי המשפחה. ידעתי על סבי, לפעמים בבית הספר היסודי היינו לומדים פרקים בהיסטוריה ושמו היה מוזכר. כמובן שהייתי גאה בו, אבל הרבה לא ידעתי ואז, תוך הכנת העבודה, גיליתי הרבה דברים שלא ידעתי". היה לה קשר טוב מאוד עם סבה, אשר נפטר רק לפני כשבעה חודשים, ב–4 בספטמבר 2012.

התייתם בגיל שש

סיפור חייו של אברהם אביגדורוב (בומצ'יק) מקפל בתוכו את סיפורה של המדינה – זו שבדרך וזו שנלחמה על קיומה בימיה הראשונים. הוא נולד ב–2 ביולי 1929, במושבה מצפה שליד טבריה, לרחל ולגד אביגדורוב, מאנשי ארגון "השומר". בגיל שש הוא התייתם מאביו, אשר נפל על משמרתו במאורעות תרצ"ו. מגיל קטן אברהם לקח אחריות על ענייני ביתו, עבד קשה ולמד חקלאות בבית הספר "מקווה ישראל". שנים מאוחר יותר, עבד תקופה מסוימת במחלקה להגנת הצומח במשרד החקלאות.

אברהם אביגדורוב התגייס לפלמ"ח בשנת 1947, כשהיה בן 17 בלבד, מיד בתום לימודיו ב"מקווה ישראל". הוא שירת בגדוד הראשון, בפלוגה א' של חטיבת יפתח, והוכשר כלוחם ברמת יוחנן. ב–17 במארס 1948, הגיע מידע לפלמ"ח לפיו שיירה ערבית עמוסה באמצעי לחימה יצאה מכיוון ביירות לחיפה.

אביגדורוב יצא עם לוחמי פלמ"ח נוספים לכיוון קריית מוצקין, כדי לעצור את השיירה. כאשר שיירת הנשק חלפה בסמוך למקום המארב, אביגדורוב, שהיה אומנם חייל אבל רק נער צעיר, קפץ אל מול השיירה ופתח באש, ובמעשה גבורה זה חרץ את גורל הקרב. הכדורים שפגעו בו פצעו אותו קשות.

הוא הובא לבית החולים בחיפה כשהוא פצוע אנוש וללא סימני חיים כמעט. הידע הרפואי של הימים ההם והאמצעים הדלים שהיו בידי הרופאים גרמו להם לחשוב שהוא נפטר, וכבר הובילו אותו לחדר המתים. "אלא שאז קרה דבר מדהים", מספרת נכדתו. "במקרה, אחד מעובדי בית החולים שמע קול חלש מחדר המתים וזיהה, כי החייל עודנו חי. סבי היה שלושה שבועות בבית החולים במצב קשה, בין החיים למוות, אבל אז הוא התעורר והחל בתהליך שיקום ארוך, שכן איבד את אחת מאוזניו וסבל מכוויות קשות".

בהמשך חייו, אברהם התחתן והקים משפחה והם עברו לגור בכפר הירוק שליד רמת השרון. משך כל חייו, הקפיד אברהם אביגדורוב לבקר את משפחות פצועי צה"ל, לעודד את רוחן ובעיקר, להוכיח להן כי אפשר לשקם את החיים ולהמשיך הלאה.

על מעשהו בקרב ועל עוז רוחו קיבל

"בשבילי, סבא היה סבא. באמת. לא ישבנו לדבר על מורשת קרב. הוא לא היה אדם שהיה מדבר על מה שהיה. סבי היה איש צנוע, רק מי שהכיר את הסיפור ידע על חייו. ואולי דווקא זה מה שאני צריכה לקחת. אנחנו זוכרים אותו ואוהבים אותו מאוד והוא תמיד יהיה אתנו"

אברהם "אות גיבור ישראל", מיד לאחר מלחמת העצמאות. האותות, אשר ניתנו כמספר שבטי ישראל, הוענקו ל–12 לוחמים על פועלם במלחמה, והם הראשונים לקבל אותות צה"ליים, ועל כן הם 12 הגיבורים הראשונים של מדינת ישראל. לאחר מספר שנים, החלו בצה"ל להעניק עיטורי גבורה, עוז ומופת ואותם 12 אותות הוסבו לעיטורי גבורה.

לאחר המלחמה, אברהם העדיף להתרכז בעשייה ורק לעתים נדירות סיפר את סיפורו. בטקס הדלקת המשואות של יום העצמאות ה–25, בשנת 1973, הוא התכבד בהדלקת משואה. הוא נפטר לפני כשבעה חודשים. נכדתו מספרת, כי דפדפה לא אחת באלבומי המשפחה, אבל הכירה את סבה כאיש משפחה חם ואוהב ולא כבעל עיטור גבורה. "רק לעתים נדירות דיברנו על הקרב ההוא".

כשבנו של אברהם, רוני, היה בן 25 הוא החליט, כי עליו להמשיך את מסורת עבודת הארץ ופיתוחה, ולכן עבר לערבה והקים משק חקלאי משלו. בתו, עומר, מאוהבת בצופר, היישוב שבו בחרו הוריה, רוני וסמדר, לחיות. "המושב, המקום הזה, הוא בשבילי הבית. היופי שלו הוא בבידוד שלו, בשקט בו, בנוף שהוא ייחודי. מי שגר כאן, מתאהב במקום.

"לפעמים, בקיץ, הטמפרטורות עוברות את 40 המעלות ובחממות מטפסות מעל ל–50, אבל אנחנו רגילים לחיים האלה ואוהבים אותם ואוהבים את המקום". . לפעמים, זה בעיה כשאתה ילד, כל הילדים שאתה משחק אתם הם כולם מהמושב. יש את עניין הריחוק ממרכזי הקניות, רק לאחרונה הוקם סופר גדול וכאשר צריכים להגיע לבית חולים, חלילה, גם זה לא קל, אבל על הכול מנצח השקט הזה, שיש כאן.

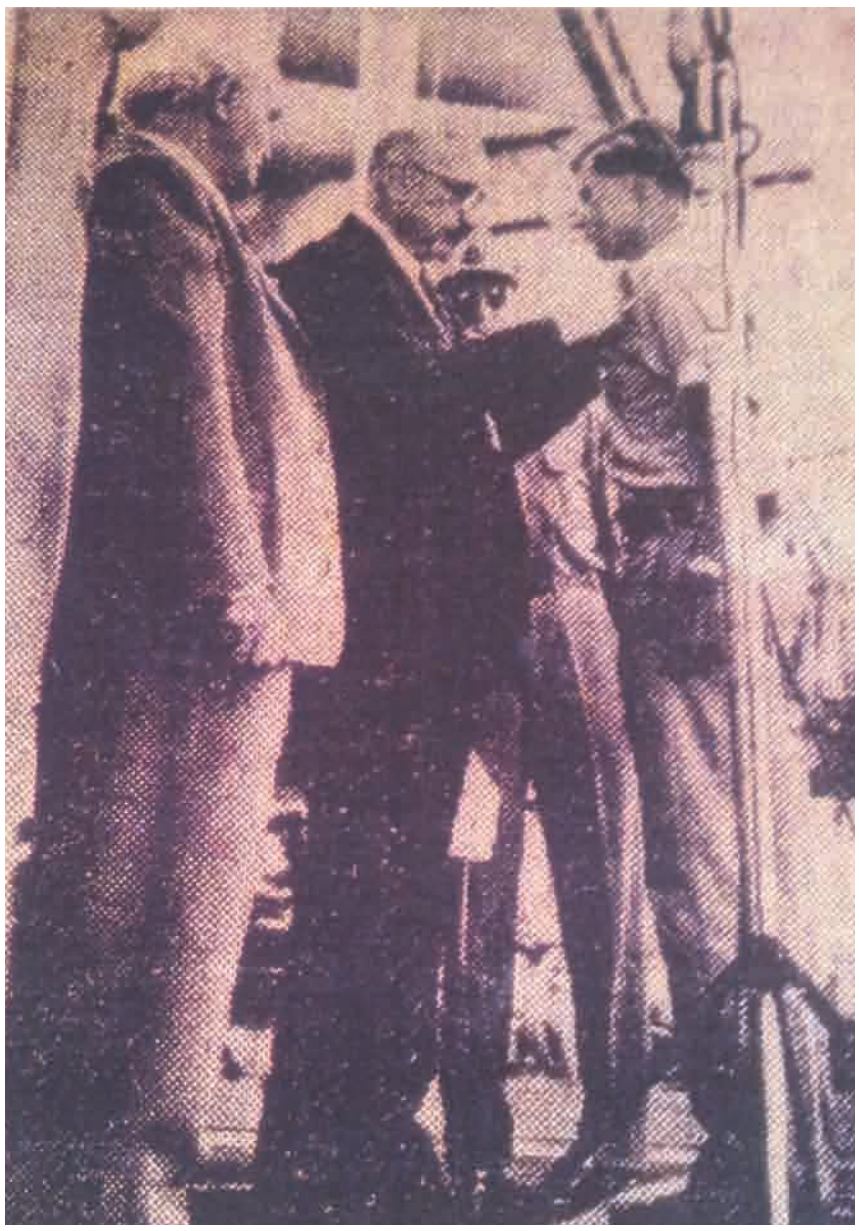

נשיא המדינה הראשון, חיים וייצמן, מצמיד את עיטור הגבורה לאברהם אביגדורוב. מהראשונים לקבל אות צה"ל

החייל לא התגלגל רחוק מן השומר

גבורת האב

גד אביגדורוב, אביו של מי שלימים יהיה גיבור ישראל וסבא-רבא של עומר, היה ממייסדי כפר גלעדי ומראשוני "השומר". הוא מת עם נשקו בידו בהגנה על המושבה מצפה

גד אביגדורוב, אביו של גיבור ישראל אבר־הם אביגדורוב, "בומצ'יק" בפי חבריו, היה דמות לחיקוי לבנו, שהלך בעקבותיו במסירות הנפש ובמחויבות לרעיון ההגנה על הארץ. במפעל ההנצחה הממלכתי "יזכור", שנערך על ידי משרד הביטחון, שמור לו דף ובו קורותיו.

גד נולד לנחמה ולגדליה בשנת תרנ"א (1890) בברדיצ'ב שברוסיה, ובגיל 15 עלה לארץ ישראל עם ראשוני העלייה השנייה. ראשית דרכו הייתה בירושלים, שבה למד סתתות בניין עם אלכסנדר זייד ועם חלוצים אחרים אצל פרופסור בוריס שץ, מייסד בית הספר לאמנות "בצלאל", בקומונה הנחשבת לראשונה בארץ ישראל. גד היה הצעיר שבחבורה.

בשעות הערב התמסר לפעילות ציבורית וסייע בהקמת סניף מפלגת "פועלי ציון" בירושלים ובייסוד ארגון פועלי הבניין בעיר. בשנת 1907 עברו אחדים מחברי הקומונה למושבה סג'רה ושם הקימו את ארגון "השומר". כעבור זמן קצר הצטרף אליהם גד, ומאז פעל במסגרת הארגון בעוברו מיישוב ליישוב במשימות שמירה והגנה, והתגלה כאחד השומרים הטובים והאמיצים.

היה בין הראשונים שנשלחו לשמור במנחמיה, שמר בשדות בית וגן ויבנאל ונפצע קשה בעת ששמר ברחובות. בד בבד עם פעילותו כשומר עבר גד עם קבוצת חברים הכשרה חקלאית במושבה מסחה. היה בין כובשי אדמת א–זביח, בקרבת בית הספר "כדורי" של היום, ועלה עם קבוצת "השומר" לאדמת מרחביה.

בשנת 1916 הצטרף לקבוצתו של ישראל גל־עדי מתל עדשים, ששמה פעמיה לגליל העליון כדי לייסד את הקיבוץ כפר גלעדי (בתחילה "בר גיורא") – נקודת ההתיישבות הראשונה של ארגון "השומר". בשנת 1920 עזב גד את הקיבוץ והתיישב עם משפחתו במושבה הקטנה מצפה שליד טבריה. שם קיים, בעזרת אשתו וילדיו, משק חקלאי צנוע והשתלב יפה בחיי היישוב.

עקב התנכלויות בלתי–פוסקות למושבה מצד ערבים, נתבקש גד לארגן את השמירה במקום ובמרוצת הזמן נבחר למוכתר הכפר. ההתנכלויות למצפה ותושביה תכפו, ובכלל זה גניבות של בקר וצאן ופגיעות בנפש.

בכ"ג באב תרצ"ו (11 באוגוסט 1936) תקפו פורעים ערביים את המושבה בכוח גדול. גד נמצא על משמרתו בחפירות ההגנה והשיב אש לעבר התוקפים. כדור מרצחים פגע במצחו, והוא מת ונשקו בידו. הניח אישה וארבעה ילדים, אחד מהם הוא אברהם. הובא למנוחות בבית הקברות של "השומר" בתל–חי.

כשבנו של אברהם, רוני, היה בן 25 הוא החליט, כי עליו להמשיך את מסורת עבודת הארץ ופיתוחה, ולכן עבר לערבה והקים משק חקלאי משלו. בתו, עומר, מאוהבת בצופר, היישוב שבו בחרו הוריה, רוני וסמדר, לחיות. "המושב, המקום הזה, הוא בשבילי הבית. היופי שלו הוא בבידוד שלו, בשקט בו, בנוף שהוא ייחודי. מי שגר כאן, מתאהב במקום.

"לפעמים, בקיץ, הטמפרטורות עוברות את 40 המעלות ובחממות מטפסות מעל ל–50, אבל אנחנו רגילים לחיים האלה ואוהבים אותם ואוהבים את המקום". . לפעמים, זה בעיה כשאתה ילד, כל הילדים שאתה משחק אתם הם כולם מהמושב. יש את עניין הריחוק ממרכזי הקניות, רק לאחרונה הוקם סופר גדול וכאשר צריכים להגיע לבית חולים, חלילה, גם זה לא קל, אבל על הכול מנצח השקט הזה, שיש כאן.

אתה לא מוצא אותו בעיר. האוויר הנקי, שאתה לא נושם בערים הגדולות. הנוף שאתה רואה מהבית".

בסבבי הלחימה האחרונים, המושב היה מחוץ לטווח האש העזתית ורבים התקנאו בחיים של תושבי הערבה, המרוחקים מן החזית. אולם גם חייהם אינם קלים, ודורשים לא מעט הקרבה ואולי גם את הרוח המיוחדת של אנשים כמו בני משפחת אביגדורוב. עומר בחרה להביא את הרוח הזו אל תחום החינוך.

עיטור הגבורה. חייל צעיר בודד, כמעט נער, מכריע את הקרב

מורים לא חסרים, אז למה מורה–חיילת?

"כי אנחנו עוסקים באוכלוסייה מיוחדת", מסבירה עומר. "יש ילדי עולים, אשר משתלבים בכיתה רגילה ובכל זאת, זקוקים לתשומת לב פרטנית. המורה החיילת מסייעת להם, ממש יד ביד. הם רואים במורה לובשת המדים דמות חינוכית, כזו שתישאר ותשפיע עליהם בהמשך הדרך.

"בכיתה לומדים 40 ילדים. המורה החיילת מסייעת לקבוצות קטנות, שיש להן צרכים מיוחדים. הילדים, בסופו של דבר, מצליחים להדביק את הפערים".

עומר, יש בוודאי דברים שאת לוקחת אתך לחיים ממורשתו של סבך. דברים שאולי אמר ועשה, שמנחים אותך בדרך.

"בשבילי, סבא היה סבא. באמת. לא ישבנו לדבר על מורשת קרב. הוא לא היה אדם שהיה מדבר על מה שהיה. סבי היה איש צנוע, רק מי שהכיר את הסיפור ידע על חייו. ואולי דווקא זה מה שאני צריכה לקחת. אנחנו זוכרים אותו ואוהבים אותו מאוד והוא תמיד יהיה אתנו".

בתו של אברהם, דפי, סיפרה לעיתונאים שבאו לבית המשפחה עם היוודע דבר מותו של גיבור ישראל, כי הוא נפטר בסופו של דבר מסיבוכים של אותה פציעה ישנה, שלא הפריעה לו לנהל חיים מלאי עשייה ואהבה. אלמנתו עליזה אמרה, כי אברהם היה איש חייכן, בשלן מחונן שאהב להאכיל את כולם. 58 שנה הם חיו יחד, זה לצד זה, והיא הייתה עדה לטיפול של האיש שעבר פציעה קשה בפצועים ובמשפחותיהם, במיוחד אחרי מלחמת יום הכיפורים, ולהם היה מקדיש ימים כלילות.

נושא את דגל השלום

גם השנה, המפעל של אבי מרום, יצרן הדגלים הגדול במזרח התיכון, עבד מסביב לשעון לקראת יום העצמאות. מרום שמח שיש לו פרנסה (וגם נלחם בייבוא דגלי ישראל מסין), אבל חלומו הגדול הוא לספק דגלים למדינות אויב כשיהפכו לידידותינו. בינתיים, הוא כבר ערוך עם כל דגלי המדינות. השלום לא יתפוס אותו עם הדגלים למטה

אבי מרום. עובד עם מדינות שאין להן קשרים רשמיים עם ישראל
צילום: אלי דסה

זהר נוי

דגלים רחבים של ישראל, איראן, טורקיה, הרשות הפלסטינית וסוריה, מתנוססים בחברותה סביב שולחנו של יצרן הדגלים, אבי מרום בכפר סבא. אפשר להירגע, לא פספסתם כלום, השלום לא פרץ פתאום בזמן שיישנתם, אבל מרום, בניגוד אולי לרוב הישראלים שוחרי השלום, אינו רוצה להיתפס לא-מוכן. לכן, הוא ערוך כבר עתה לבצע כל הזמנה להכנת כל דגל במזרח התיכון, גם אם כרגע הכוננות הזו נראית קצת אוטופית. הוא כבר יודע אפילו על קולגות בדמשק שמעוניינים להחליף מידע והזמנות – ורק מייחל שהיום הזה יגיע כבר.

בינתיים, עוד לפני שהשלום הגיע, המפעל של מרום כבר עובד עם כמה מדינות אשר לישראל אין עדיין קשרים רשמיים עמן. הכול במגבלות החוק, כמובן.

מרום (60) מרמת השרון, יו"ר חברת "מרום אפ.ג'.פי" הוותיקה מכפר סבא, הוא יצרן הדגלים הגדול במזרח התיכון, ומאמין שדגלים יכולים לגשר בין מדינות, עמים ודתות. אך עם כל הכבוד לעמים אחרים ולשלום עולמי, מרום אינו שוכח, לפני הכול, לדאוג לפרנסתו. במשך שנים הוא נאבק כדי לתקן את חוק הדגל הישראלי, שימנע ייבוא של דגלים זולים מהמזרח הרחוק עבור צה"ל והרשויות המקומיות.

מרום: "תיקון חוק הדגל הוא הישג לכנסת ישראל ולמחוקק שידע לדאוג לתוצרת הישראלית הנאבקת על קיומה ודאג להעדיף את סמלי המדינה, דגלים ואותות מתוצרת הארץ ולא מתוצרת זולה מארצות המזרח הרחוק. יצרני ישראל נאבקים על קיומם והצפת השוק בדגלים זולים מסין גרמה נזקים קשים למפעלים הישראלים שנאלצו לפטר עובדים.

"יזמתי את התיקון לחוק שהתקבל לאחרונה. דרשנו שאת דגל הלאום שלנו נייצר בארץ ולא בבנגלדש, סין או הודו. אנחנו מעסיקים כ-250 מפרנסי משפחות בישראל, החל מהתופרים ועד יוצקי המתכות והמדפיסים".

מרום איש הדגלים מתייחס בכבוד אל הדגל, כל דגל. לאחר תקרית המרמריס, כאשר החל המשבר עם טורקיה, פנו מארגני הפגנות מחאה נגד אנקרה אל מרום וביקשו להזמין אצלו דגלים של טורקיה – כדי להציתם בהפגנה. מרום דחה את בקשתם על הסף. "כיצרן דגלים, זהו מבחינתי קו אדום", הוא מבהיר. "סירבנו למכור דגלים שידענו מראש שהם מיועדים לשריפה".

מרום כבר ידע בעבר רגעים מרגשים ומיוחדים. בין היתר, מפעלו נקרא בדחיפות להכין בחשאי אלפי דגלים עבור כוחות אופוזיציה במדינה מסוימת בדרום אמריקה, רגע לפני שהם חוללו שם הפיכה, וגם הדגלים שהונפו בביקורו של נשיא ארצות הברית ברק אובמה בארץ נתפרו אצל מרום.

מטבע הדברים, בחודש האחרון, לקראת יום העצמאות, מרום ישן מעט מאוד והמפעל עבד מסביב לשעון. ההזמנות הגיע מקהילות יהודיות, מחברות בחו"ל וכמובן מרשויות בארץ וממאות עסקים ואנשים פרטיים.

כשאתה רואה דגלים על מכוניות או על הבתים, מה זה עושה לך?

מרום: "אני מתמלא גאווה כשאני רואה שדגל ישראל מתנופף. החבר'ה שלי תמיד אומרים לי ששלושה חודשים לפני יום עצמאות אני מתחיל לפרוח".

ברק אובמה בישראל. דאג גם לדגלי ארצות הברית בביקור הנשיאותי
צילום: מארק ניימן לע"מ

הפגנה נגד טורקיה. סירב למכור דגלים להצתה
צילום: אמיר מאירי

כל אחת והסיפור שלה / יבל ברקאי
dror.maariv@gmail.com

לאומיות בפיתה

"אנשים מתייחסים לאוכל בתור דבר מובן מאליו", אומר ד"ר ניר אביאלי, אנתרופולוג של האוכל מאוניברסיטת בן גוריון בנגב, שירצה על אוכל ועל לאומיות בגלריית "רוחות המדבר" ברובע האמנים בערד, ביום שני, 22 באפריל, בשעה 20:00. "אמנם מדברים בלי סוף על מתכונים ועל דיאטות, אבל אף פעם לא מדברים עליו במובן של זהות. עושים את זה רק ביחס לאחרים: אנחנו נדבר על הצרפתים ועל הבאגט שלהם, אבל לא נדבר על עצמנו ועל איך מה שאנחנו אוכלים מגדיר את הזהות שלנו".

אוכל מגדיר זהות?

"הזהות האתנית, בישראל במיוחד, מוגדרת על ידי אוכל. 'מרוקאי' זה האוכל המרוקאי, אפילו כבר לא השפה המרוקאית, כי עם הזמן, כולם מדברים עברית".

אז האוכל הלאומי של ישראל זה פלאפל, לא?

"לא נראה לי. יש שלוש דרכים לדבר על אוכל ולאומיות. דרך אחת היא לבדוק מה אנשים אוכלים כל יום, וזה ממש לא פלאפל".

הפתעת אותי. מה זה?

"זה שניצל בפיתה עם חומוס-צ'יפס-סלט. מדובר כאן בכלל במאכל אוסטרי, שבדרך כלל, עשוי מתחת של חזיר או עגל. בארץ הוא עשוי מעוף, ואתה שם אותו בפיתה יחד עם חומוס, שמגיע מכיוון אחר, עם סלט שגם הוא לא קשור. נוצר כאן משהו היברידי שהפך להיות אוכל ישראלי מובהק".

איפה הפלאפל בסיפור?

"הדרך השנייה להבין מהו אוכל לאומי היא דרך מה שאנשים אומרים, וזה באמת פלאפל. הדרך השלישית בודקת מה אוכלים ביום העצמאות, וזה במקרה שלנו 'על האש'".

מה קורה בחו"ל?

"תלוי איפה. ביום העצמאות של ארצות הברית אנשים עושים ברביקיו. גם בארגנטינה, צ'ילה, דרום אפריקה וברזיל מורידים כמויות של בקר. רק אצלנו אוכלים 'פרגית', שהיא אפילו לא עופיון - היא תרנגולת זקנה רגילה".

אז בכל העולם עושים 'על האש' ביום העצמאות?

"במקומות אחרים אוכלים דברים אחרים, על הסיבה כבר אדבר בהרצאה".

כיאה למדינה שחוגגת יומולדת, הכינו לישראל (65) עוגה ■ עמית גבאי מנהלל מכיר היטב את האדמה, אז הוא הלך ללמוד ארכיאולוגיה ■ מהו באמת האוכל הלאומי של ישראל? ■ ציון כהן, מסדרת הספרים "אל עצמי", הופיע ביד מרדכי

■ בעצרת יום השואה והגבורה, שהתקיימה בקיבוץ יד מרדכי השבוע, שר הזמר מיכה ביטון ממושב נתיב העשרה את השיר "ילדי האפר", שהלחין למילים של המשורר נתן יונתן. המילים נמצאו בעזבונו של יונתן אחרי מותו. ביטון (48), יליד שדרות, נודע לדורות רבים של ישראלים באמצעות סדרת הספרים "אל עצמי", המבוססת על חייו, שכתבה הסופרת גלילה רון פדר (עמית). משפחתה הייתה לביטון אומנה לאחר שאביו מת עליו כשהיה בן תשע.

איך הגעת למושב נתיב העשרה (ממפוני ימית ב-1982, י"ב)?

"הכרתי את נעמה מהמושב. בנינו בית בהרחבה ויש לנו ארבעה ילדים. אין לנו ממש קשר לחקלאות, חוץ מזה שאבא של נעמה מדריך מגדלי תותים, מטעם מכון וולקני, בכל העולם".

השנה, העצרת התקיימה במלאת 70 שנה למרד גטו ורשה, 70 שנה ליד מרדכי ו-100 שנה לתנועת הנוער "השומר הצעיר". מפיקת הטקס ביד מרדכי מזה 15 שנה, רבקה קנטור: "כל הקצינים מדרגת רב סרן ומעלה, שגרים בדרום, קיבלו פקודה לבוא לטקס. זה מוסיף לו הרבה מכובדות". בכיר הקצינים, הרמטכ"ל בני גנץ, לא השתתף השנה בטקס, משום שצעד בראש "מצעד החיים" על אדמת פולין.

עוגת יום הולדת 65 למדינת ישראל

רשת קפה גרג חוגגת ביום העצמאות בסניפיה יום הולדת 65 למדינת ישראל עם השקת עוגת שוקולד עשירה, המעוטרת בדגל ישראל ובמפת המדינה מבצק סוכר. העוגה עוצבה על ידי הקונדיטור הראשי של הרשת בשיתוף מעצבת העוגות קרן פרניס. עכשיו צריך לשים עליה 66 נרות. יש מתנדב להרים את "ילדת יום ההולדת" על כיסא?

צילום: אפרת אשל

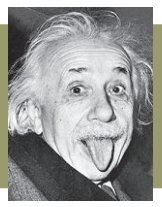

amosquitoz@gmail.com עמוס צימרמן ©

חופר מומחה מנהלל

אפרת (59) וגיורא (60) גבאי ממושב נהלל הופתעו קצת כש"הבן יקיר" והבכור שלהם, עמית, בחר להיות סטודנט לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית וחופר מומחה, במקום להתמקם ברפת המשפחתית. הם הופתעו, למרות שהם בעצמם אוהבי ארץ ישראל בכל מאודם ובכל שבוע, בעונות הפחות-חמות, שניהם צועדים עם קבוצה לאורך קטע מ"שביל ישראל". הם התחילו בצפון ועכשיו הם באזור לכיש, השבוע הם יעשו הפסקה בדהירה דרומה ויילכו לראות את האדמוניות בהר מירון.

הרפת היא מקור לגאווה עבורם: "יש לנו 75 פרות חולבות שנחלבות בממוצע ארבע פעמים וחצי ביום על ידי שני רובוטים. ב-2012 הגענו ל-13,300 ליטר בממוצע לפרה, שזה מקום רביעי בארץ במושבים ומקום ראשון מבין אלה שיש להם רובוטים. לגיורא עוזר עובד בדואי מזרזיר ואנחנו מקווים שאוהד (25) יהיה בן ממשיך".

אפרת, תני הסבר אינטליגנטי - למה עמית בחר בארכיאולוגיה?

"ארבעת הילדים שלנו למדו בתיכון בשדה בוקר עם דגש על ידיעת הארץ ואקולוגיה. הם היו מגיעים הביתה רק כל שבועיים".

בימים אלה סיים עמית ומשלחת של סטודנטים מתנדבים לחפור בעין ג'רבה ליד קיבוץ הזורע. עמית מראה לי מוצגים מהתקופה הכלכוליתית הקדומה, לפני כ-7,500 שנה, שהם מצאו בזמן חופשת פסח (קטע מקרן בקר, קצה גרזן, חרוז, אבן קלע ועוד) ומתרגש. עמית: "אני סטודנט שנה שנייה בארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית וחופר טוב, גם בגלל הרקע המושבי שלי, שמכיר טוב את תכונות הקרקע. בהתחלה, אחרי הצבא, למדתי שלוש שנים מהנדס מכונות בטכניון, אבל התייאשתי. חשבתי למצוא משהו עם שאר רוח".

כמה חפרתם?

"עומק של כמעט מטר וחצי ושטח של 150 מ"ר. עוד השנה נמשיך לחפור במקום".

צילום: יבל ברקאי

עמית גבאי. "חשבתי למצוא משהו עם שאר רוח"

תשבץ היגיון מס' 29

מאוזן:

1. הנקודות המרכזיות נשמעות כמו עובדי אדמה (6); 4. לכשישוב המעגל כיצד הוא יחדש את האנרגיות שלו? (4); 8. ראו 20 מאונך; 9. הרס בעזרת השם את המפותלת (6); 11. (עם 13 מאוזן) בן עם ישראל, תן מכות לזמרת! (4,6); 12. כיס שחורה (3); 13. ראו 11 מאוזן; 15. מה צריכים לעבור חולצה, חיפושית ומקור מים כדי להבריא? (7); 18. מספר אשר סופרים (6); 19. ראו 3 מאונך; 21. בוחר שחקנים מתוך יחידה בחיל האוויר (4); 22. זמן פתח תקווה זו האופציה שכנראה תיבחר (6).

מאונך:

1. אילנו של ילדי קצר רוח (5); 2. קוף גיבור שאוכלים בחורף (5); 3. (עם 19 מאוזן) יחיה בקיבוץ (4); 5. נטווה מסומם שאיבד את הזנב (5); 6. סיפק שירותי רכב לבעלת השמלה המלוכלכת (5); 7. שורשי עיר צפונית שניקו אותה היטב (7); 10. הגמל שלי יגן מהגשם, זה התחום של הבאבא-בובה (7); 13. אני מכיל ירק מסריח שגורם לי להריח טוב (5); 14. היא דבוקה לצדיק שמביע הערכתו (5); 16. איזה זמר אמריקאי רוצה עירוי? (3,2); 17. קיבלת תפקיד בשירות הסעות (5); 20. (עם 8 מאוזן) אנה כתבה תכנית טלוויזיה ותיקה (4).

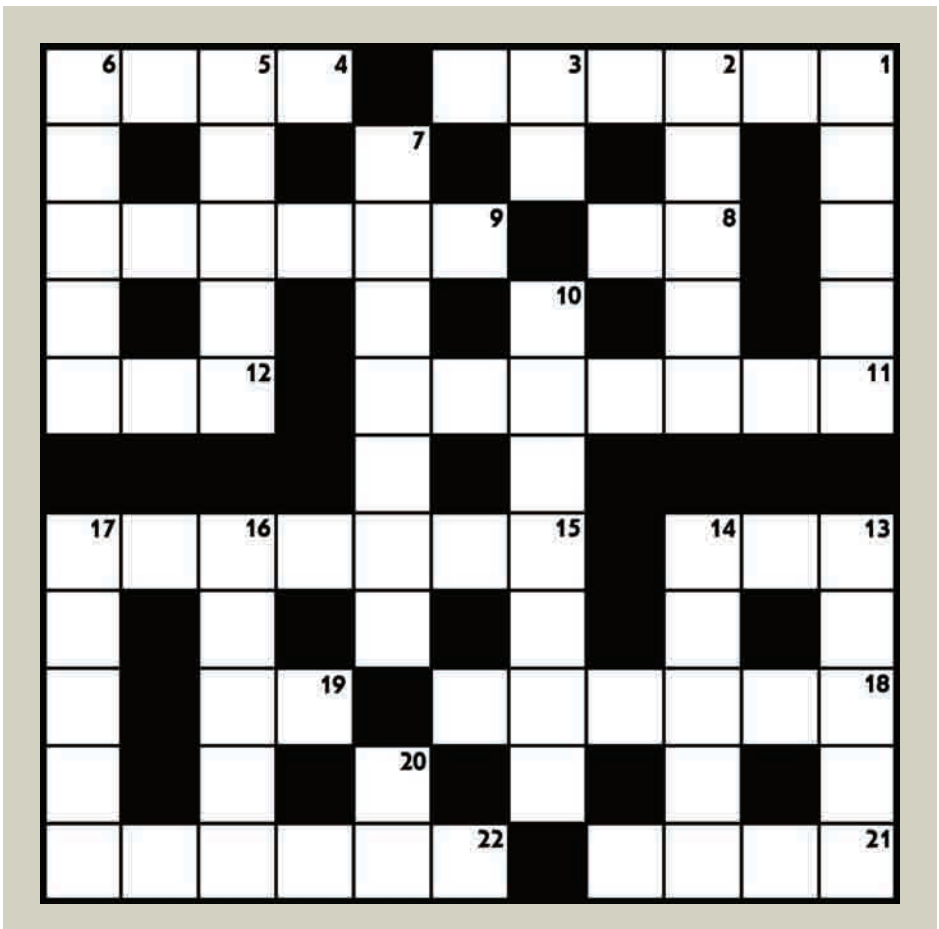

תשובות לתשבץ מס' 28:

מאוזן: 1. רמת ישי; 4. גרים; 9. מפליאה; 11. דלת הזזה; 12. האג; 13. נשף; 15. רוקנרול; 18. אלישבע; 19. שכול; 21. פליז; 22. טלפתיה.

מאונך: 1. ריצוד; 2. תנשמת; 3. שרשר; 5. רפידה; 6. מנהיג; 7. דפנה דקל; 10. חזירי בר; 13. ניאוף; 14. פסימי; 16. רוכלת; 17. לימפה.